

זמני כניסת השבת

נתניה

הדלקת נרות: 16:14

צאת השבת: 17:15

ר"ת: 17:47

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 913

פרשת ויצא - "תוותר!!! זה משתלם"

דווקא לכן, דווקא משום שוויתור הוא מעשה גבורה אמיץ וחריג, הוא פותח שערים לישועות על טבעיות ממש. כי רחל אמנו היתה עקרה, חסרת סיכוי להפוך אי פעם לאם. רק בזכות ויתורה החריג והקרבתה הגדולה, בעקבות העובדה שהתעלטה מעל לכל שיקול אחר וגילתה לאחותה את הסימנים – זכתה שה' יתברך פתח לה שערי רחמים והעניק לה שני בנים צדיקים! מתברר, שדווקא כאשר שערי שמים נעולים, כאשר נראה שאין סיכוי, כאשר נדמה שאין תוחלת – דווקא במצבים כאלו הופך הויתור לפטיש רב עוצמה, הנוקש בשערי שמים ופותח עבורנו דלתות. הסגוליות הטמונה במידת הויתור כה גדולה, עד שהיא מצליחה לחולל את הבלתי ייאמן, לעורר רחמי שמים בעוצמה חריגה, להעניק ישועה מעל לדרך הטבע. הסכיתו ושמעו גילוי שמיימי נדיר, שרבותינו חושפים אותו במסכת חגיגה. מסופר בגמרא על יהודי שנלקח מהעולם בטרם עת לאור גזירה שנגזרה עליו, והגמרא מגלה מי הוא זה שזכה בשנים 'המיותרות' שנתרו. ובכן, ב'העברה בנקאית' שמיימית, הועברו השנים שנתרו לזכותו של יהודי אחר, וכל זאת למה? - כי הוא היה יהודי שהעביר על מידותיו, וותרן! מסתבר שהאיש המוותר, שלא פעם נראה בעיני זולתו כחסר עמוד שדרה או נתון ללחצים, הוא דווקא איש עסקים ממוחל. הוא מבין היטב שעדיף לו לוותר על איזו זכות המגיעה לו בדין וביישר ולהמירה בכמה שנות חיים מאושרים. כדאי לו להקריב משהו שהוא זכאי לו בצדק ולהחליפו בעוד כמה שנות נחת ושמחה בעולם הזה! רגע, ישאל השואל, אולי חלילה זה מוגזם מדי? האם הגיוני להעניק כמה שנות חיי אושר ובריאות בגין ויתור כזה או אחר? האם באמת כדאי לתת משמים כמה שנים טובות ומאושרות למאן דהוא, רק כי פעם ויתר על משהו? זו לא פרפורציה! נכון, אבל בגלל שהויתור הוא כה קשה, מאחר ולפעמים הוא דורש כוחות נפש כה אדירים, דווקא לכן יש עליו שכר כל כך נדיר ואדיר. ויתור – הוא אחת המידות הקשות ביותר להשגה, הלא פלוני עשה לי עוול, פלוני חטא כלפי, פלוני עשה כך וכך והוא עוד מעז בחוצפתו שאינה יודעת שובעה – לצפות שאני אוותר. מה, באמת?! התשובה היא לא וכן. לא – אתה לא חייב לוותר, אבל כן – כדאי, משתלם, חכם ונבון פי כמה – כן לוותר. זה קשה, זה מאוד קשה. כשבתוך הבית פנימה יש ויכוח, כשמעביד או עובד דיבר שלא בכבוד, כששכן חטא לך והזיק לך, כשחבר פגע בך, כשמישהו עשה לך עוול – הסיטואציה היא נוראה, הלב מבקש להגיב, הפה כבר מאבד בלמים... רגע, רגע, תוותר!!! - זה משתלם שבעתיים, זה כדאי פי מיליון. זה מספק לך שכבת הגנה עוצמתית, זה נותן לך שכפ"צ לחיים, זה מספק לך אינספור מתנות, שיפור מהותי באיכות החיים, שיפור מהותי באורכם. הויתור אינו קל והוא לא מתיימר להיות כזה – הוא קשה – ודווקא לכן – הוא מעניק אוצרות כה יקרים! היש דיל טוב מזה?! יש לויתור – כלפי שכן או חבר – עוצמות אדירות, כמעט בלתי ניתנות לשיעור, של יצירת אקלים מאושר ונעים. נסו, לא תתחרטו. הסיפור הבא ימחיש לנו זאת היטב. **כעובד בכיר במפעל הוטלה עלי המשימה להיפגש עם גביר גדול, יהודי שומר תורה ומצוות ולסגור איתו עסקה בסכום עצום. במשך שעות מספר ישבתי איתו כדי לסכם את פרטי החוזה, וברוך ה' העניין נסגר בטוב לטובת שני הצדדים. האווירה הייתה נינוחה ונעימה, והמיליונר פתח את סגור ליבו והחל מספר לי איך התגלגלה לידו עשירותו המופלגת. וכה היו דבריו: נולדתי הצעיר במשפחה ברוכה של עשרה**

על הפסוק בפרשתנו "וַיְהִי בִּבְקֶרֶךָ וַהֲגַהּ הוּא לָאָה" (בראשית כט, כה) כתב רש"י: אבל בלילה לא היתה לאה לפי שמסר יעקב סימנים לרחל וכשראתה שמכניסין לו לאה אמרה: עכשיו תכלם אחותי! עמדה ומסרה לה אותן סימנים.

בספר "אור דניאל" כתב כי רחל עשתה כאן את אחד המעשים הגדולים שעשו אימותינו: מוותרת על נישואיה עם אב האומה ואיש התורה יעקב, ומסכנת עצמה עד כדי כך שיכולה היא להינשא לעשו. ניסיונה של רחל לא נגמר לאחר שמסרה את הסימנים ללאה אחותה ולא נישלם חסדה של רחל במסירת הסימנים ללאה גרידא, אלא כל ימי חייה של רחל עמדה בניסיון זה של מסירת הסימנים ללאה בגבורה ובאומץ, והיינו שהרי זה שנתאפשר ללאה להינשא ליעקב היה בזכות שוויתרה לה רחל ומסרה לה את הסימנים, וכמובן שלא היתה נמצאת מבווישת קצת בפני רחל אשר היא שאיפשרה לה להינשא ליעקב, והרגשתה היתה אז שאת חייה היא חייבת לרחל... אמנם, רחל ברצונה לגמול עם אחותה חסד שלום ואמיתי, חסד שאין המקבל מרגיש שעשו חסד עמו, מסרה את הסימנים ואף נתנה לה הרגשה שעשתה חסד עמה, התנהגה עמה כל חייה בהרגשה שלא היא עיקר הבית, והיא פחותה ממנה, וכמובן שלא הזכירה בשום פעם את עניין מסירת הסימנים, ניסיון כמו זה, אשר נמשך כל החיים, הוא בוודאי קשה עד למאוד, ובה שעמדה רחל אימנו בניסיון זה בעוז ובגבורה זכתה ל"ישבו בנים לגבולם"! וכדי להראות לנו את גודל צידקת רחל ויכולת הבלגתה כצאת השמש בגבורתו, דייקו בעלי המוסר בפסוק העוסק בעניין, בקשתה של רחל לקבל מן הדודאים אשר ראובן הביא ללאה ובתשובתה לאה עונה: "הַמְעַט קָחְתָּךְ אֶת אִישִׁי וְלָקַחְתָּ גַם אֶת דֹּדָאִי בְנִי". הנה לאה באה בטרוניא אל אחותה רחל אשר לקחה ממנה את אישה יעקב, ורחל, תחת אשר תזכיר לה את עניין הסימנים שמסרה לה, כאשר רק בזכות זה יכלה להינשא ליעקב הרי שהיא גוזרת על עצמה שתיקה. ורק בזכות זאת היא זכתה לבנים ולהבטחה הגדולה שהקדוש ברוך הוא ישמע את תפילותיה במרום עד סוף כל הדורות! המדרש ברוך הוא הקדוש ברוך הוא אומר שגאולה בני ישראל תהיה בזכות הויתור האצילי של רחל. "יש שכר לפעולתך... וישבו בנים לגבולם" עם ישראל ייוושע בגאולה השלמה, הודות לויתור האצילי והנפלא של רחל למען אחותה!

בספר "אוצרות פניני התורה" כתב כי הרגע בו אדם יכול לוותר – הוא תמיד ברגע שקצת קשה לו לעשות זאת, ברגע לא צפוי, בתאריך או במקום שלא קבע אותם מראש. הרי כולנו היינו מעדיפים להימנע מצמתים בהם יידרש אחד הצדדים לוותר, ולכן – ברוב המקרים – הויתור תופס אותנו לא מוכנים, לא ערוכים. כשאדם נכנס לבית הכנסת, הוא מעדיף שכיסאו יהיה פנוי. כשאדם רוצה ששכניו יבנו, הוא מעדיף שיבנו באופן שלא ישפיע עליו דבר. כשמעניקת למישהו הטבה – הוא מעדיף לקבלה ללא מתחרים. אלא שלא הכל תלוי בנו, ולכן לפעמים מישהו יישב על הכיסא, השכן מעוניין לבנות בהסתירו את השמש, ועוד מישהו מתחרה על קבלת הטבה, מינוי או קידום... וכאן מגיע רגע המבחן של הויתור, וזהו רגע לא קל, מאוד מאוד לא קל. החלק הכי קשה בויתור הוא, שהאדם שלא מוותר – צודק. כן כן, במקרים רבים, זה שלא מוותר צודק, המוותר המצוי מוותר על משהו שמגיע לו בזכות, בדין, בהיגיון. אם יחליט לא לוותר הוא פשוט צודק, ועדיין – הוותרן זוכה לעדן את מידותיו, להתעלות, לברכת שמים, פשוט כדאי יותר לוותר!

ילדים. אבי זכרו לברכה עבד קשה לפרנסתו ואת רובנו הצליח לחתן בכבוד, לכל אחיי הוא נתן דירה אבל אצלי זה היה אחרת. תקופה קצרה אחרי החתונה נפל אבי למשכב וזמן לא ארוך לאחר מכן הוא נפטר. בחלוקת הירושה היה לי ברור שאני אקבל את הדירה של אבא, שהרי כל אחיי קיבלו דירות חלקם נטו לכיוון שלי וחלקם לכיוון הנגדי. ראיתי שבאופן כללי שהדעת נוטה להסכים לחלוקה שווה של הדירה בין כולם. אח אחד גם הגדיל לעשות ומיד העמיד את הדירה להשכרה. תוך תקופה קצרה כבר גר שם מישהו ואני נותרתי בדירה שכורה ללא כל עזרה בענייני פרנסה. פניתי לרב ושאלתי, אם ביכולתי לתבוע את הדירה על פי דין תורה. הרב אמר, שייטכן כי אוכל לחלץ את הדירה ולקבלה לרשותי בדין תורה, אולם הוא מיעץ לי עצה ששווה זהב: לוותר. "האחדות והשלום יקרים הרבה יותר מדירה" אמר הרב "תניח לדירה, תוותר לאחים, ותראה שלא תפסיד מזה". היה לי קשה לקבל את הדברים, אולם בסופו של דבר נהגתי כעצת הרב. זה לא היה קל. המשפחה גדלה ואני התקשיתי ביותר להביא פרנסה הביתה. בכל פעם שעברתי ליד בית הוריי לשעבר, היה מראהו דוקר את ליבי במחשבה, שכל אחיי מסודרים להם בבתייהם ורק אני צריך לעמול ולהתייגע כדי להביא הביתה כסף, כדי לשלם על שכירות דירתי. עם הזמן למדתי מקצוע והתחלתי לפרסם כי אני מעניק שירות מסויים לכל המעוניין בכך. בתחילה היה ביקוש קטן ואני התניידתי על הכביש בתחבורה ציבורית. אפילו רכב לא היה לי, אבל עם הזמן הפך הקילוח הדקיק של הלקוחות לזרם והזרם הפך לשיטפון. אנשים נזקקו לשירות שלי, ואני הוצרתי להכניס עובדים נוספים תחת אחריותי. מנתנית שירות קלה, הפך העסק הקטן לעסק גדול ומצליח, שמעסיק סניפים ועובדים רבים. מרווחים שנספרו במאות שקלים, הגעתי לסכומים של מיליונים. הקדוש ברוך הוא שלח הצלחה במעשה ידיי באופן שלא הייתי יכול בכלל לחלום עליו, וברוך ה', קניתי דירה משלי וגם הרבה יותר מזה. לאחרונה נזקק אחד מהאחים שלי לניתוח של השתלת כבד. הטיפול הזה עלה לו חצי מיליון שקל, וברוך ה' יכולתי לשלם את כל הסכום. האח הזה לא עמד אז לצדי בענייני הירושה, אבל אני החלטתי שמגיע לו שאעזור לו, שהרי בזכות הוויתור הגעתי למה שהגעתי ובוודאי גם הניתנה הזאת לא תגרע ממני. ברוך ה', מאז התרומה לאחי אני רואה בעסקים סיעתא דשמיא גדולה עוד יותר. כן, זהו כוחו של ויתור. תוותרו ותראו שאתם מרוויחים הרבה יותר ממה שאתם מדמיינים. העולם בנוי בצורת גלגל מסתובב. אדם שמוותר כביכול נופל, אין זה כי אם תחילתה של עליה אפופה בישועות וברכות מן שמיא. הסיפור הבא שלפנינו כפי שסיפר הרב חיים זאיד שליט"א ימחיש לנו דברים אלו היטב. נמצאים אנו בימי בין הזמנים, שבוע לפני תחילתו של זמן אלול הקדוש. בני ישיבות גודשים וממלאים את הפארקים ואת האתרים ברחבי הארץ, משפחות צובאות על מרכזי הנופש ואוגרות כוח נפשי ורוחני לקראת זמן נוסף של התעלות רוחנית. כדרכנו בפשוד, נתעסק בימי בין הזמנים מזווית אחרת, דהיינו, מהזווית של אמונה והשגחה פרטית בכל רגע ורגע שאנחנו כאן בעולם. הסיפור הבא אירע ממש בשבועות האחרונים: הזמינו אותי להעביר הרצאות באחד מבתי המלונות בצפון הארץ. בדרך כלל שבת כזאת דורשת ממני הכנה גדולה ומחשבה איך להעביר את המסר בדרך הנכונה ביותר ואיך להציג את הדברים בצורה קולחת וזורמת. אני מגיע לבית המלון ביום חמישי בלילה ופונה להתארגן בחדרי. בדרכי אני מבחין בזוג יחסית מבוגר שעומד ונראה ממורמר. מי שהסתכל עליהם הבין שמשוהו קרה. כשעברתי על ידם לא יכולתי להמשיך הלאה, עצרתי ושאלתי אותם לפשר מצב הרוח ששורה עליהם. הם סיפרו לי על בתם המבוגרת יחסית שכמעט סגרה ווארט והכל התקדם, אלא שאז עשו בדיקת "דור ישרים" והבדיקה חזרה שלילית, מה שגרם לאי סגירת השידוך. ההורים מצידם השקיעו המון כסף, כוחות ומאמצים כדי שהשידוך ייצא לפועל. הם לקחו את הבשורה קשה מאוד והחליטו לצאת לנופש בסוף שבוע בשווי 3,200 שקלים

במלון בו שהיתי בצפון הארץ. עד כאן הכל טוב ויפה, אבל כאן מתחילה הבעיה. כשהגיעו לקבלה כדי לקבל מפתחות לחדר, הפקידה אמרה להם שהם בכלל סגרו על שבוע קודם ושהשבוע אין אפילו חדר אחד פנוי. זה שבר אותם נפשית, הם בסך הכל רצו להירגע קצת מהבשורה שנפלה עליהם כרעם ביום בהיר והנה שוב... כל התוכניות מתנפצות להם. כששמעתי את הדברים ניסיתי להפעיל את הקשרים שיש לי בבית המלון, אבל לא הצלחתי לסייע. המקום היה מלא עד אפס מקום ולא ניתן היה להשיג חדר פנוי. בין לבין אני מרגיש שמישהו נותן לי מכה בכתף וקורא לי: "הרב זאיד, בוא מהר החוצה, אני חייב לדבר איתך". הוא אמר לי שאישתו שמעה את הסיפור של בני הזוג והחליטה לוותר על הנופש ושבני הזוג הללו ייקחו את החדר שלהם. שמעתי את הדברים והתרגשתי מאוד. פניתי לבני הזוג המדוכדכים כדי להודיע להם את הבשורה המשמחת. הם כמובן צהלו משמחה, לקחו את המפתחות לחדר ומצב הרוח שלהם השתנה לחלוטין. הזוג שוויתר חזר לביתו ושם ציפתה לו הפתעה. בכניסה לבית הם מגלים דלת פרוצה, ארונות שבורים וכספת פתוחה. התברר שכל הזהב שהיה בו נגנב, יחד עם סכום של 45,000 שקל. האב נכנס הביתה וברגע האחרון הצליח לקלוט במבטו את הגנב יורד מהחלון הוא ירד בעקבותיו, הבחין באופנוע שלו, הצליח לרשום את המספרים שהיו על לוחית הזיהוי והעביר למשטרה. במוצאי שבת הגיעה אליהם ניידת הביתה עם כל התכולה שנגנבה, כולל הכסף והזהב, והכל חזר על מקומו בשלום. במוצאי שבת בני הזוג ביקשו ממני שאחבר אותם עם הזוג שנשארו במלון בזכותם, כי הם רוצים להודות להם. קישרתי ביניהם והזוג המוותר הודה נרגשות לזוג השני. הם אמרו להם: "מתברר שאתם עזרתם לנו הרבה יותר ממה שאנחנו עזרנו לכם". בין כך ובין כך עלה נושא השידוך שנפל, וראו זה פלא: לזוג שוויתר יש בן בגיל של הבת שביטלה את השידוך בעקבות הבדיקה השלילית של הדור ישרים. הקצוות החלו להסגר אט אט בטלפון, עד שביום שלישי לפני כשבועיים זכיתי להשתתף בוורט הכל כך מרגש זהה. זה מה שנקרא להרוויח משני העולמות. שתי המשפחות הרוויחו אחת נהנתה במלון ואחת הצילה את הרכוש שלה, כאשר שתיהן יחד זוכות להקים בית נאמן בישראל...

כן, כשאדם מוותר, גם על המגיע לו בצדק וביושר, הוא פותח שערים. לא תמיד נוכל לדעת אלו שערים פתח, אך בשמי מעל רואים את הוויתור, רואים את ההקרבה ופועלים בדיוק באותה צורה. נכון, קשה לוותר. הטענות צודקות כל כך – 'זה מגיע לי', 'זה שלי', אני אנוק אם אוותר', ועוד טיעונים נכונים ומכובדים. ובכל זאת, הנה עצה טובה: תוותר, יהודי יקר, תוותר. אין לך מושג מה זה יכול להועיל לך, אין לך מושג כמה אתה משפר לעצמך את החיים מעבר למה שנתת לוולדתך. אם מישהו לקח לך את המקום בבית הכנסת, עקף אותך ברמזור, דילג עליך בתור, הוא רוצה לבנות ואולי יסתיר לך קצת מאור השמש – זכותך לעמוד על שלך, אבל הרבה יותר כדאי לך לוותר. לפעמים אנשים עשויים לחשוב שהם מפסידים מהוויתור. אך הסיפורים לעיל קוראים ומאירים: הוויתור משתלם, כדאי, יקר ערך... דווקא הוויתור, אי העמידה על שלך, ההקרבה למען הזולת, אלה פותחים שערי שמים! אין ויתור חסר משמעות, אין ויתור שלא "מפצים" עליו מלמעלה. לעיתים זה יכול לקחת זמן רב, ופעמים שגם לא רואים זאת בחוש, אך תמיד תמיד, הוויתור משתלם בראש ובראשונה למוותר עצמו!

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, על עוצמת הוויתור, אמנם יש פעמים בהן אנו יכולים לוותר ולסלוח בקלות, אך גאוותינו מושכת אותנו למקומות אפלים ואנו הופכים עקשנים. אם נשכיל להבין שהכל נשלח מבורא העולם, שבכל פגיעה בנו, נזק והפסד מהאחר נמצאת ידו של הבורא, יהיה לנו קל יותר ולסלוח...
אני יבואן מושווק מוצרים שונים לחנויות ולסיטונאים. אני אדם חברותי מאוד, חיי חברה חשובים לי מאוד, דבר שעוזר לי מאוד בעסקי – המושתתים בעיקר על נטוורקינג. אני יוצר קשרים במהירות ויוזע גם לתחזק אותם. אני מודע לכך

שבורכתי בקסם אישי דבר שמקל עלי מאוד בכל פגישה שאני עושה. כך הכרתי את שמואל. שמואל חבר יקר שלי, כמו אח לכל דבר. גם המשפחות שלנו יצרו קשרים זהים, והקירבה בנינו רק התהדקה עם השנים. שמואל הוא איש עסקים חריף ומפופל, בעוד אני בן אדם זורם ונחמד. שמואל היה עוצמתי, תקיף וחד משמעי, הוא אדע לעשות עסקים, הקשרים שלו היו מושגתים בעיקר על אמונתו של אנשים בו לאור ההצלחה שלו, וכן על השם שלו, בהיותו אדם אמין. ובעסקים כמו בעסקים, הגלגל מסתובב, פעם למטה ופעם למעלה – החכמה היא להחזיק חזק בסיבוב כדי לא ליפול. גם אצלי היו תקופות של גאות ושפל, צרה של עצמאיים. לכן כששמואל סיפר לי על תקופה לא קלה שלו, הבנתי אותו לגמרי. כבר היו מקרים מעולם ותמיד בסוף שמואל יצא מזה בכבוד, ועלה על הגל. שמואל תינה באוזני את היקף הבעיות ממנו הוא סובל כעת, תזרים המזומנים שלו תקוע והוא חייב לגלג הצלה. הוא נקב בסכום גבוה כדי שיוכל לשוב ולשמן את הגלגלים. האמת, היינו מלווים אחד לשני כמה פעמים גם סכומים גדולים, וברוך ה' הכל הושב תמיד. אך כעת, היה זה סכום די גדול, וידעתי כי השיקום עלול להיות ארוך יותר, הן בשל המורכבות והן בשל החור שנפעה. היה לי הסכום, אך עדיין, מזומנים זה דבר יקר בעסקים. אני יכול להצטרף להם בן רגע. זה יכול למנוע ממני לבצע עסקאות חשובות או לקנות מציאות טובות, ואני יוצא נפסד. ביקשתי ממנו שייתן לי לחשוב במה אני יכול לעזור לו, ובעזרת ה' אעשה מה שאוכל. חשבתי על כך רבות, התייעצתי והחלטתי לתת לו את הסכום שהוא דורש. חתמנו כדת וכדין והכסף הועבר ישירות לשמואל. שמואל הודה לי מכל הלב. הצלתי אותו, אני ידעתי את זה. עשיתי זאת בשמחה, למרות החששות שליוו אותי. לאחר תקופה קצרה שמואל שב והחזיר לי את רוב הסכום. היה נראה כי הוא עלה על הגל. בינתיים הנחתי ליתרה שעוד נותרה לו לשלם, המתנתי לו שישלם אותה, יחסית לחוב כולו זה לא היה הרבה, אך עדיין היה זה סכום גדול. חלפה תקופה, ושמואל עדיין לא החזיר לי את הסכום. שמואל סיפר לי שעלה על הגל והוא כבר יצא "מכלל סכנה". רמזתי לו על היתרה שנוותר לו לשלם, אך היה נראה כי הוא לא נרמז כלל. חלפו עוד ימים, והחלטתי לגשת אליו ולדבר איתו ברור, יכול להיות שהוא שכח. ניגשתי אליו ושאלתי אותו על החוב. שמואל לא הבין על מה אני מדבר, "שילמתי לך על הכל", הוא אמר לי. הגשתי לו את שטר החוב. שמואל הכחיש. הוא הביא טיעונים לכאן ולכאן, שהוא החזיר וכו'. האמת, היו לו פירצות רבות, הן בשטר והן במציאות. התזרים בנינו היה דינאמי, ולא היו הוכחות חותכות לכך. בקיצור, האווירה בנינו נעברה. הוא מכחיש ואני מתעקש. היחסים עלו על שרטון. מכאן ואילך הכל רק הידרדר. דין תורה, ויכוחים, צעקות, רכילות ולשון הרע, היו, לצערי, בני לוויה בתקופה הזו. כעסתי עליו כל כך. אני, שהתאמצתי ועזרתי לו לצאת מהקושי, התגייסתי למענו, כעת הוא מתנכר לכל מה שהיה בנינו ומתנהג אלי כאילו הייתי שקרן המנסה להוציא ממנו כסף. זה פגע בי נוראות. האמון שלי בבני אדם נסדק. כך ניתקנו קשר זה עם זה. העניין, כמובן, גלש גם לבני המשפחה, וכולם דנו ובחשו בכך. זה היה מגעיל ממש. חלפו שנים, ראיתי את שמואל פה ושם בשמחות של חברים ומכרים משותפים. לא החלפנו בינינו מילה. התעלמנו זה מזה. אני לא יודע להניח את האצבע מתי זה קרה, אך לאט לאט זה הקשה עלי, היחסים הלא בריאים הללו. זה מנוגד לטבע שלי. התחלתי לעבוד על עצמי לסלוח לו. אשתי, שתהיה בריאה, היתה היוזמת והשותפה הראשית למהלך. היא דיברה על ליבי כמה הכסף לא שיקול כעת, "כסף בא וכסף הולך", אמרה לי שוב ושוב. "תוותר לו", ביקשה, השתדלה. זה טפסף לי, וכך הורדתי התנגדויות ממני. התחלתי לסלוח עד שהבנתי והרגשתי כי אני סולח על הפגיעה ועל הכסף. החלטתי לתרגם זאת למעשים. זה היה בשעות הלילה, מי כמוני יודע ששמואל הוא "ציפור לילה", זאת היתה השעה הכי נכונה שלו. נסעתי אליו למשרד, יודע שהוא ודאי שם... גם אם הוא היה מופתע לראות אותי, הוא לא הראה לי זאת כלל. התיישבתי למולו, הוצאתי "ג'ני

ווקר" מהתיק ומזגתי לכוסיות שהבאתי איתי. ביקשתי ממנו לפתוח דף חדש ביחסים בינינו. הרמנו כוסית. ובאותו הרגע הבנתי שסגרת מעגל. זה לא היה קל, לוותר ולומר סליחה. גם כשאני הייתי, במקרה הזה, הצודק. דיברנו קצת פוליטיקה, קצת משפחה והרבה עסקים. סיימנו את השיחה בינינו כשאנו רגועים ושלווים. יצאתי מהמשרד שלו אחרי חצות. הדרך לבית שלי לוקחת נסיעה של קרוב לשעתיים. יצאתי עם הרכב ועליתי על הכביש המהיר. הכבישים היו ריקים יחסית. באחד מהצמתים פניתי ימינה וראיתי בחור העומד בתחנה ומבקש טרמפ. עצרתי לו, בשעות כאלו אין תחבורה ציבורית וזה גם לא סימפטי להיות לבד באזור שומם כל כך. גיליתי כי הוא צריך את הכיוון שלי בדיוק, ושמחתי שיש בידי לעזור לו. פטפטנו. שמו היה יואל, והוא התגלה כאדם נחמד ונעים שיחה. לאחר נסיעה קצרה הבחנתי בעוד אדם הממתין באמצע הדרך לטרמפ. עצרתי לו, ושוב גיליתי כי אני נוסע בדרך של שניהם. הוא עלה לרכב, ומרגע זה - שני הטרמפיסטים שלי דוממים. תליתי זאת בשעה המאוחרת. הבטתי במראה, הם היו מכונסים בעצמם. הנחתי להם. לפני הכניסה לעיר הטרמפיסט האחרון שעלה ביקש לרדת. עצרתי לו, הוא הודה לי מקרב הלב, ואני המשכתי בנסיעה. והפלא ופלא, יואל קם לתחיה והמשיך לדבר איתי בדיוק מאיפה שעצר בתחילה. בעוד אני תוהה לעצמי מה קרה לו, הוא שיתף אותי. "האדם שירד עכשיו זה אח שלי", ירה. הסתכלתי עליו במראה, המום. "כמעט עשר שנים שלא ראיתי אותו". העיניים שלי כמעט יצאו מארובותיהן. האטתי את הרכב. "עשר שנים??? אתה אמיתי???" הוא הנהן לי בראש. בלמתי, עוד רגע ואני נתקע בחומה. הסטתי את הרכב לצד. הסתכלתי עליו, מבטו היה כואב. ניסיתי לדמיון שוב את הסיטואציה, את הדמיון ביניהם, ולא הצלחתי. "אתה רוצה לדבר על זה?", שאלתי אותו. "לא מאוחר לך?", הוא שאל באי נעימות. "אחרי מה שאמרת לי עכשיו, אין לי סיכוי לישון הלילה". הזמנתי אותו לשבת מקדימה, והוא סיפר: "גדלנו בבית מורכב. אבא היה מתמודד נפש, אמא היתה היחידה בזירה שניסתה להילחם בתלאות החיים. בציפורניים היא ניסתה לייצב את הספינה שלנו, שכללה חמישה ילדים קטנים ובעל חולה. היא עבדה קשה. לא היתה לנו משפחה תומכת. אבי - גר צדק, ואמי בעלת תשובה שהיגרה מהולנד. הקשר עם הוריה היה רעוע - מלבד היותם אנשים מבורגים, הם גם כעסו על הדרך בה בחרה, כך שהתמודדו די לבד במערכה. היו אנשים טובים שעזרו וסייעו - אך עדיין העול היה על הכתפיים הצנומות של אמא. כאן נוצר וואקום - החלל של אבא היה ריק וכואב. אחי, מוטי, הינו הגדול בבנים. מעליו - אחותי. כגבר הגדול בבית הוא התחיל לקחת פיקוד, מנסה למלא את הכאב שנוצר בהיעדר דמות אב. "גם אם אמא שמה לב לנעשה. לא היו לה הפנאי והכח להתעסק "במותרות" שכאלה, מה גם שזה היה לה די נח. הוא מילא את מקומו של אבא בכל דבר. קידוש, לימוד עם האחים וכמובן את כל סוגיית החינוך הוא לקח בריצינות ממש. לי, הקטן ממנו בשנתיים, לא התאים כל הסדר הזה בכלל. רציתי את אבא, ואותו בלבד. לא התאימו לי אנשים שנכנסים לחיי ללא כל תיאום איתי, מה גם שהוא היה בן גילי כמעט, ומה פתאום שיחליט ויקבע עבורי? אחי, מוטי, קצר רוח מטבעו. לא היה לו הזמן לנסות ולהגיע איתי לאופק שווה. כל אחד מאיתנו ראה את מציאות חיינו באור ובדרך אחרים. כשהוא עלה לישיבה, נשמתי לרווחה. המקום התפנה ולא היתה לי כל דמות שאימה עלי ועל המקום ה'גזול' של אבא. בעוד מוטי נמצא הרחק, החלו השינויים להתרחש בבית. אני למדתי עם אחי הקטנים, הייתי מרבה לעזור לאמי ולאחותי בארגון וסדר הבית. ריחמתי על אחיי, הייתי יורד איתם לגינה ומשתעשע איתם. בעוד שממוטי היה מורא. אני הייתי עממי, זורם איתם, חלק מהם ממש. "אחיי אהבו אותי מאוד והקשר בינינו היה איתן ויציב. אט-אט, מוטי רוגש כי מקומו אינו כבתחילה. פתאום כבר לא מקשיבים לו כמו פעם, הצייתנות התפוגגה. זה הפריע לו מאוד. לעומת זאת, הוא ראה אותי

עם האחים הקטנים, הוא ראה איך הם מקשיבים לי מתוך אהבה וזה הדליק אותנו. זו היתה מלחמה על השליטה בבית. "בכל פעם שהוא הגיע הביתה, הטונים היו עולים אוקטבה אחת לפחות. הוא היה קפדן מאוד ודי החמיר עם אחיי. השתדלתי לא להתערב ביניהם. הייתי מסמן להם עם העיניים כאשר היה גוער בהם או מעניש שלא במידתיות. סוג של אופוזיציה מתחת לרדאר. "ואז התחילה תקופת השידוכים שלו. הוא היה לחוץ ממש, הכל היה רגיש, השתדלנו לא להכביד עליו יותר מדי. כאשר נודע לנו כי הוא עומד לסגור שידוך, שמחנו מאוד, כולנו היינו נרגשים. תקופת האירוסים רק העצימה את המתח שהוא היה נתון בו. הוא רצה להרשים את הכלה ואת הסובבים כי הכל בשליטה, והבית שלנו מתפקד במאת האחוזים. הוא חשש שמא משהו ישתבש וכל הזמן דאג לתפאורה מסביב. ערב אחד הכלה הגיעה לבקר בביתנו. למוטי היה חשוב שהכל יהיה מתוקתק כמו שהוא חושב שנכון. כולנו היינו חייבים לעמוד בציפיות שלו. הוא ציפה מאחיי הקטנים להיות ממושמצים בדיוק כמו בבית רגיל. הוא לא ידע שגם בבית רגיל, המשמעת - זאת סוגיה בפני עצמה... "כאשר הארוסה הגיעה, כולנו כבר היינו מותשים. המתח מילא את החלל, רצינו פורקן. אחי הקטן החל להשתולל. מוטי ניסה לרמוז לו שיחדל, אך זה לא הלך. אחי הקטן המשיך בשלו. מוטי החל לגעור בו בקול, ואחי הקטן המשיך להשתולל כאילו לא נאמר לו דבר. ראיתי את הפנים של מוטי מאדימות. לא לכך הוא ציפה כאשר הזמין את ארוסתו אלינו. ואז זה קרה. "כמו סופת טורנדו, אחי הקטן החל לצבור אנרגיות, הולך ומתעצם ואז ללא כל הודעה מוקדמת הוא תפס את המפה של השולחן ומשך אותה כלפי מטה עם כל הכבודה אשר עליה. הכל התנפץ על הריצפה. בוקה ומבולקה אמיתית. באותו הרגע, מוטי לא שלט בעצמו, וסטר לאחי בעוצמה חזקה על פניו. מוטי התפרק. באינסטינקט קפצתי ממקומי וגוננתי על הילד. מוטי נבהל, הוא החל לצעוק עלי איך אני מעז לגונן עליו במקום לשמור עליו ולחנך אותו. "אני השבתי לו שאין זה מסמכותו להכות את הילד, ובמיוחד לא בצורה הזו. הייתי נסער. באותם הרגעים לא אחזתי כי ארוסתו לידו ואת המשמעות לכך, פעלתי אינטואיטיבית. מוטי לא ויתר, והחזיר לי. ככה עלו הטונים בבית, עד שזה הפך למריבה סוערת ומלאת אמוציות. הכלה נבהלה עד עמקי נשמתה. לא היה מי שיצליח להרגיע את שנינו. סגרנו חשבון על כל אותן שנים, בהן כל אחד מאיתנו היה טעון על זולתו. "בעוד אנו רבים וצועקים. הכלה לקחה את רגליה ונעלמה. בערב התקשר

אחים יקרים!

הוויתור הוא לא חולשה, הוויתור הוא עוצמה, כל כולו כוח אדיר, כוח של וויתור. הוויתור הוא ההישג הגדול ביותר שיהודי יכול להגיע אליו בחייו, וכמה שהוויתור קשה יותר ודורש יותר נשיכת שפתיים והקרבה עצמית כך כוחו גדול יותר ועוצמתו מתחזק שבעתיים! הבה נחפש את ההזדמנויות לוותר. מכל הלב, עם כל הלב. נכון, זה קשה, נכון, זה דורש הרבה מאמץ. אבל זה חכם, זה הדבר הנכון, זה מה שפותח שערי שמים! וזה מה שיביא לנו ולכל עם ישראל את הגאולה בקרוב, אמן.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

העלון מוקדש

**לרפואת שפרה בת ציפורה ולרפואת הילד יעקב בן רבקה חיה
לרפו"ש בתוך שאר חולי ישראל**